

LÄNSSTYRELSEN

Hallands län
Planeringsavdelningen
Naturvårdsenheten

BESLUT

1985-01-07

11.131-2585-79

Eva Erlingzon
Mosilt
310 38 SIMLÄNGSDALEN

Fastställelse av skötselplan och komplettering av föreskrifterna för naturreservatet Alenäs i Halmstads kommun

Alenäs naturreservat avsattes genom länsstyrelsens beslut den 24 juni 1963.

Skötselplanen för reservatet har upprättats av länsstyrelsen i samråd med naturvårdsförvaltaren. Planen har behandlats i länets skötselråd. Halmstads kommun och statens naturvårdsverk har yttrat sig i ärendet.

./. Länsstyrelsen fastställer härmed jämlikt bestämmelserna i 9 § naturvårdsförordningen (SFS 1976:484) bifogad skötselplan för naturreservatet Alenäs. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

I samband med fastställelsen av skötselplanen ska föreskrifterna för reservatet kompletteras med föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång:
Markägares och ev innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla, att de åtgärder vidtas inom området som framgår av fastställd skötselplan.

./. Besvärshänvisning, jordbruksdepartementet, enligt bilaga.

I handläggningen av detta ärende har deltagit förste länsassessor Åke Andrén, beslutande, byrådirektör Björn Ströberg, föredragande och byråinspektör Staffan Bengtsson.

Åke Andrén

Björn Ströberg

Kopia + skötselplan
Skogsvårdsstyrelsen
Simlångsdalens Naturskyddsförening, c/o Bertil Karlsson,
Box 9, 310 38 Simlångsdalen
Landshövdingen
Statens naturvårdsverk, 2 ex **Bestyrkes**
Halmstads kommun
Naturvårdsenheten 2 ex
Dossier
Plankansliet

Skötselplan för
ALENÄS NATURRESERVAT
upprättad 1979

Planförfattare: Inger Pehrson

INNEHALLSFÖRTECKNING

	Sid
1 Allmän beskrivning samt målsättning för naturreservatets skötsel jämte föreskrifter	1
1.1 Allmän beskrivning	1
1.1.1 Data	
1.1.2 Naturförhållanden	
1.1.3 Historik - tidigare och nuvarande markanvändning	
1.1.4 Kommunikationer	
1.1.5 Föreskrifter för allmänheten	
1.1.6 Skötseliföreskrifter	
2 Dispositions- och skötselplan för mark och vatten	7
2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård	7
2.1.1 Odlingslandskapet (ekhulten)	
2.1.2 Skogsmarken	
2.1.3 Våtmarken	
2.2 Principer för disposition av mark och vatten samt åtgärder av allmän karaktär	7
2.2.1 Hävd av odlingslandskapet	
2.2.2 Hävd av skogsmarken	
2.2.3 Vägar	
2.2.4 Jakt och faunavård	
2.2.5 Fiske	
2.2.6 Tillsyn	
2.2.7 Renhållning	
2.2.8 Vegetationsanalys	
2.2.9 Vattenståndsmätning	
2.3 Detaljbeskrivning och detaljåtgärder	10
3 Plan för anläggning, disposition och skötsel av anordningar för allmänheten	16
3.1 Allmänt	16

3.2	Befintliga och föreslagna anordningar	Sid 16
3.2.1	Parkeringsplats	
3.2.2	Sopkärl	
3.2.3	Stigar och spång	
3.2.4	Stängselgenomgångar	
3.2.5	Informationsskyltar	
3.2.6	Vägvisning och gränsmarkering	
3.2.7	Fågeltorn	
4	Dokumentation	17
5	Ansvar och finansiering av naturvårdsförvaltningen	17
5.1	Ekonomisk utredning	
5.2	Ansvar	
5.3	Finansiering	

Bilaga 1 Översiktskarta

- 2 Karta över biologisk inventering
- 3 Laga skiftes karta
- 4 Karta över skötselområden
- 5 Karta över sociala anordningar
- 6 Blankett "Redovisning av naturvårdsåtgärder"
- 7 Ekonomisk utredning

1 Allmän beskrivning samt målsättning för naturreservatets skötsel jämte föreskrifter

1.1 Allmän beskrivning

1.1.1 Data

Naturreservatets benämning:	Alenäs
Avsatt:	24 juni 1963
Areal:	50 ha 66,5 (se NR-reg)
Kommun:	Halmstad
Socken:	Breared
Läge:	Ca 15 km NO om Simlångsdalens samhälle
Topografiskt kartblad:	5 C Ullared S0
Ekonomiskt kartblad:	5208, 5209, 5218, 5219
Fastighet:	Mosilt 2:1
Markägare:	Eva Erlingsson, Mosilt, Bygget
Naturvårdsförvaltare:	Markägaren i samråd med landshövdingen och skogs- vårdsstyrelsen samt med Simlångsdalens naturskydds- förening

1.1.2 Naturförhållanden

En mycket utförlig redogörelse med bl a artförteckningar över förekommande växter och djur finns i Arnström/Åhrén: Biologisk inventering av Alenäs naturreservat (Länsstyrelsen i Hallands län, meddelande nr 1979:2). Från denna inventering är den karta hämtad (bil 2) som ger en översiktlig bild av vegetationen. Observera dock att gränserna på denna inventeringskarta inte stämmer riktigt med reservatets verkliga gränser.

Alenäs naturreservat är beläget i den sydvästra delen av det sydsvenska höglandet och därmed i ett mycket nederbördsrikt område. En betydande del av reservatet utgörs av en långsmal sänka med till övervägande delen kärrmark, men även öppet vatten - Alenåshålan och Pickelsbohålan - som ingår i Stora Frillens vattensystem. Andelen öppet vatten var fram till slutet på 1800-talet betydligt större. Man genomförde då en omfattande sjösänkning för att öka andelen produktiv mark. Den gamla strandlinjen framgår dels av kartan (bil 3), men är också tydligt märkbar långa sträckor i naturen.

Det sammanhängande stora våtmarksområdet delar upp reservatets fastmark i en nordlig, en sydostlig och en sydvästlig del. Marken är genomgående tämligen mager då

berggrunden är basmineralfattig och grova och lerfattiga moräner dominerar. Många partier inom reservatet är mycket blockrika, inte minst utmed den gamla strandlinjen.

Den norra delen av reservatet är huvudsakligen bevuxen med blåbärsgranskog. Undantag utgör ett par höjder - öar innan sjösänkningen - som idag har gammal tallskog. Det finns också ett par mindre hyggen med ca 10- respektive ca 20-årig gran.

Granskog finns också på den sydöstra delen av reservatet, på mark som torrlades vid sjösänkningen. Men här finns framförallt den naturtyp som förutom våtmarken ger karaktär åt reservatet, nämligen "ekhulten". Det är ett idag alltmer ovanligt odlingslandskap med små slingrande åkrar mellan kullar bevuxna med framförallt ek. Även andra ädla lövträd förekommer som bok, lind och lönn. De gamla åkrarna har olika former av ängs- och hedvegetation, en del av dem har bitvis invaderats av sly. Karaktärsväxter inom ekhulten är framförallt liljekonvalj, ängskovall och kruståtel. Intill ekhulten, precis utanför reservatsgränsen ligger gården Alenäs. Mellan ekhulten och granskogen går en bård av blandskog.

Den sydvästra delen av reservatet som gränsar mot Pickelsbo utgörs till stor del av busk- och skogskärr med torrare mark endast som en smal remsa längs reservatsgränsen. I den västligaste delen finns ett par yngre granplanteringar.

Djurlivet är både variationsrikt och intensivt då reservatet innehåller så omväxlande vegetationstyper. Älg, rådjur och hare förekommer ganska rikligt och här finns även grävling, hermelin och igelkott. I ekhulten häckar ett flertal olika sångare, mesar och andra tättingar. Av de större fågelarterna stöter man bl a på gröngöling, större hackspett, göktyta och den skygga nötkråkan och nattetid hörs kattugglan. I granskogen håller ytterligare ett flertal olika fågelarter till bl a kungsfågel, järnsparv, domherre, dubbeltrast, pärluggla och nattskärva.

Pickelsbohålan med omgivande kärrmarker utgör en omtyckt rastplats för sångsvanar och grågäss vårar och höstar. På besök kommer också storskrak, häger och ibland trana. Vårkar och hökar syns regelbundet och tillfälligt kan man få se fiskgjuse och vintertid även kungsörn. Av häckande andar och vadarfåglar kan nämnas kricka, knipa, skogssnäppa, enkelbeckasin och morkulla.

1.1.3 Historik - tidigare och nuvarande markanvändning

Det som gör Alenäs naturreservat så intressant ur kulturhistorisk synpunkt är de gamla, oregelbundna åkrarna - ett nästan unikt minnesmärke över forna dagars odlingslandskap.

Alenäs gård omfattade mer än 500 ha innan ett andra laga skifte genomfördes 1891-92 och ägorna delades upp på tre bröder. Det första laga skiftet gjordes 1865-69, och sedan hade gårdens ägor utökats genom sänkningen av Stora Frillen 1866-67. I samband med laga skiftet 1891-92 gjordes enligt sed en karta och en noggrann förteckning över

de flera hundra småskiften som gården omfattade. Den dåvarande ägostrukturen framgår av en kopia av en del av kartan (bil 3), där markanvändning, den gamla strandlinjen och den nuvarande reservatsgränsen har markerats. Inom ekhulten har även gränsen för sammanhängande åker- och ängsområden fyllts i.

Åkrarnas namn antyder hur de såg ut eller vad de användes till: "Långåker", "Gruslandet", "Hasleåker", "Ekebergsåker", "Kalfåker", etc. Vanlig jordartsbenämning på åkrarna var "mylla på örbotten" och ängarna var huvudsakligen "stenbunden vall". Totalt var det före skiftet ca 20 ha åker (varav ca 7 ha erhållits genom sjösänkningen), ca 80 ha ängsmark (ca 34 ha från sjösänkningen) och ca 430 ha avrösningsjord och impediment.

Jämför man den gamla kartan med reservatets nuvarande utseende framgår tydligt hur väl de gamla åkrarnas form är bevarade. Vid sekelskiftet brukades de större åkrarna och de bästa av de små med plog. På de övriga vändes jorden fortfarande med årder och hacka. Som dragare användes 4-5 hästar och en tjur. Totalt hade man ca 20 nötkreatur varav hälften var kor. På åkrarna odlades framförallt havre, men även korn, råg och potatis omväxlande med fleråriga vallar. Man sådde in med gräsfrö, men inblandningen av vilda gräs och örter blev så småningom stor och efter några år var avkastningen så dålig att jorden fick vändas på nytt. Vinterfoder hade tidigare endast hämtats från ängarna, som så småningom utarmades då man sällan tillförde någon växtnäring. Stallgödseln från vinterperioden spreds nästan enbart på åkrarna. I och med att man började med vallodling på åker kunde man producera mer vinterfoder, vilket i sin tur ledde till mer stallgödsel och man kunde höja åkrarnas avkastning. Sedan skörden var bärgad släpptes djuren att beta på och mellan åkrarna. Man kunde således inte så några höstgrödor. Dessförinnan hade djuren gått på bete i utmarken.

De kuperade partierna mellan åkrarna, "ängarna", som idag är bevuxna med ekskog hade på den tiden ett annorlunda utseende. Träd och buskar hölls efter hårt. De fick ej stå för tätt eller bli höga och yviga, ty då blev dels den värdefulla gräsväxten mellan dem för dålig. Denna höstades till vinterfoder i början av juli och återväxten utgjorde sedan ett bra betestillskott. Dels var man noga med att åkrarna inte skulle beskuggas så mycket att mognaden försenades. De träd och grenar som gallrades ur användes som bränsle, medan lövet nyttjades som foder. Det syns på ekarna idag att många av dem har uppkommit som stubbskott från samma stubbe.

Det gamla bruknings sättet bevarades till stora delar fram till 1930-talet. Åkerbruket blev därefter mer extensivt och från 1950-talet förekom endast bete. Även betesdriften upphörde så småningom och åkrarna hade börjat växa igen då beslutet om avsättning till naturreservat kom (1963). En ordentlig röjning gjordes i ekhulten vintern 1973-74 och samtidigt uppsattes ett fårstängsel. Man röjde även i björkdungen väster om ekhulten. Under somrarna 1971-74 förekom ett mycket extensivt fårbete över hela reservatets södra del. Sedan fårstängslet kommit upp betades enbart ekhulten

med 5 tackor 1976 och 1977 från slutet av augusti till månadsskiftet nov-dec. Betesdrift har även förekommit under senare år i reservatets västra del, på mark gränsande till Pickelsbo.

Den tidigare nämnda sjösänkningen gav sannolikt inte riktigt så gott resultat som man hoppats. Som framgår av den gamla kartan var en stor del av den torrlagda marken mycket blockrik och omöjlig att odla, andra partier var sumpiga. Torrlagd mark av större betydelse för jordbruket erhöles öster om reservatet. Detta område planterades med gran i mitten på 1950-talet då åkerbruket upphört. Åkrarna strax söder om Alenäs gård planterades igen ca 10 år senare. På norra delen av reservatet planterades gran på den nyvunna fastmarken strax före sekelskiftet. Denna granskog är idag välvuxen och ett par partier har avverkats och nyplanterats med gran under 1950- och 1960-talet.

De övriga delarna av sjöbotten som ej var för steniga användes som slättermark in på 1900-talet, men blev så småningom bevuxen med lövskog, framförallt björk. Denna har alltmer ersatts av uppkommande gran. Efter avverkning av äldre björkskog i reservatets västra del på 1970-talet har gran planterats även här. De lägre partierna av den f d sjöbotten har successivt försumpats och växt igen.

1.1.4 Kommunikationer

För att komma till Alenäs naturreservat viker man av från riksväg 25 i Simlångsdalens samhälle mot Femsjö. Vägen mot Femsjö följs tills man är knappt 3 km från centrum av Byggets samhälle. Man tar av på en smal väg till vänster, håller till vänster när vägen delar sig efter ca 1 km och är framme vid gården Alenäs efter ytterligare 1 km.

Reservatets sydvästra del nås om man istället tar av åt vänster 2 km från Bygget och följer den vägen ca 3,5 km förbi gårdarna Mosilt och Hästilt och fram till Pickelsbo.

1.1.5 Föreskrifter för allmänheten

Föreskrifter enligt beslut den 24 juni 1963.

§ 1

Allmänheten skall undvika att störa djurlivet och får ej skada eller taga ägg eller fågelbon.

§ 2

All skadegörelse å växande träd, buskar eller örter såsom brytande av kvistar, uppgrävning av växter, ristande i träd är förbjuden. Inom området gäller förbud att plocka blommor utan tillstånd av markägaren.

§ 3

Lös hund får ej medföras inom området.

§ 4

Skadegörelse å områdets berggrund eller lösa jordlager är förbjuden.

§ 5

Nedskräpning av vad slag det vara må är förbjuden.

§ 6

Motorfordon och mopeder får framföras endast på de vägar som leder till anvisade parkeringsplatser.

§ 7

Inom området får icke uppgöras eld. Tältning får ej ske.

1.1.6 Skötselföreskrifter

Föreskrifter enligt beslut den 24 juni 1963.

§ 1

Området får icke bebyggas, dock med undantag för tillstånd åt fru Barbro Anderssons två döttrar att om de så önskar åt sig uppföra varsin bostadsbyggnad inom området. Planeringen av denna bebyggelse bör ske i samråd med landshövdingen. Ej heller får vägar anläggas inom området utan länsstyrelsens tillstånd.

§ 2

Stenbrytning eller grustäkt liksom annan skadegörelse å områdets berggrund eller lösa jordlager får icke ske.

§ 3

Bete och slåtter får bedrivas i samma omfattning som förut.

§ 4

Inom det område, som på ekonomiska kartan är betecknat med 2, skall skogsskötseln i första hand vara inriktad på naturvårdens krav så att områdets speciella karaktär bibehålles. Genom grovlek och ålder särskilt framträdande och för området karakteristiska träd får ej avverkas. I övrigt skall skogen inom områdena 1 och 3 skötas enligt de skogliga regler som redan sker och under skogsvårdsstyrelsens regi. Kalhuggning bör dock endast ske i undantagsfall, och lång omloppstid bör tillämpas, så att skogen givnes tillfälle att nå mäktiga dimensioner och hög ålder. Allt virke som märks för fällning tillhör utan undantag markägaren.

§ 5

Kaféerörelse eller försäljning till allmänheten får ej bedrivas utan länsstyrelsens tillstånd.

§ 6

Området bör för framtiden vara utmärkt genom ringmålning av gränsträd och stolpar i väl synlig färg. Anslagstavlor med karts-kiss över naturparken och uppgifter om de för allmänheten gällande fridlysningsföreskrifterna samt övriga anvisningar, som kan erfordras till vägledning för allmänheten, skall uppsättas där väg eller landningsplats berör området, ävensom vid andra livligt besökta platser inom naturparken såsom parkeringsplatser o dyl.

§ 7

Inom naturparken är jakt på all sjöfågel förbjuden på och omkring den västligaste Frillensjön. Denna sjö har strandgräns till områdena 1, 2, 3. I övrigt äger markägaren att fritt förfoga över jakten inom naturparken.

2 Dispositions- och skötselplan för mark och vatten

2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

2.1.1 Odlingslandskapet (ekhulten)

Den allmänna målsättningen för ekhultens skötsel skall vara att i första hand bevara den ålderdomliga inägoprägelin med dess mosaik av åkrar och trädbevuxna höjder.

Att återuppta ett strikt ålderdomligt åkerbruk med omväxlande spannmålsgrödor och vall, liksom en kontinuerlig hamling av lövträden, är orealistiskt idag. Skötselåtgärderna bör därför inriktas på att åkrarna ska bibehållas träd- och buskfria, samt att de lövskogsklädda partierna hålls öppna och luftiga med tydliga gränser mot åkrarna.

Man bör också sträva efter att i största möjliga utsträckning bevara en artrik flora där i synnerhet de vår- och försommarblommade örterna skyddas. Likaså bör man se till att det rika djurliv som har utvecklats inte får försämrade livsbetingelser.

Effekterna av vidtagna skötselåtgärder bör följas upp och skötselplanen modifieras med ledning av de erfarenheter som första årens skötsel ger.

2.1.2 Skogsmarken

För större delen av skogsmarken gäller att ett normalt skogsbruk kan bedrivas. Dock skall stor hänsyn tas till naturvårdens krav, så att alla beståndsvårdande åtgärder liksom slutavverkning görs så skonsamt som möjligt.

2.1.3 Våtmarken

Beträffande sjöarna och sankmarkerna omkring dessa skall målsättningen vara att i största möjliga mån bevara det rika fågel- och djurlivet.

2.2 Principer för disposition av mark och vatten samt åtgärder av allmän karaktär

2.2.1 Hävd av odlingslandskapet

2.2.1.1 Röjning och gallring

Röjning och gallring av befintligt träd- och buskbestånd inom områdena 11 och 12 bör ske etappvis för att undvika en för kraftig skottbildning. Hänsyn ska tas till erforderlig föryngring. Gallring av starkt stubbskottsbildande träd, som björk och ek, bör om möjligt göras på sensommaren. Asp bör helst ringbarkas 2-3 år före avverkning. Vid röjning av sly bör det kapas ett stycke ovan marken, vid förnyad röjning lite längre ner o s v för att begränsa mängden stubbskott. Utgallrat och röjt material bortföres, och det som ej kan användas som gagnvirke brännes. Om det röjda endast består

av mindre mängder kan det samlas i mindre högar på rösen, i skrevor e dyl för naturlig förmultning. Genom grovlek och ålder särskilt framträdande och för området karakteristiska träd får inte avverkas.

2.2.1.2 Slätter

Slätter bör ske i slutet av juli - början av augusti, om möjligt varje år. Traktor och slättermaskin användes där det är möjligt, eventuellt kompletteras med lie på svårframkomliga ställen. Höet bortföres efter erforderlig torkning. Icke önskvärda och dominerande ogräs slås av i juni, innan frösättning. Örnbräken slås av strax under bladen så att rotsystemet trötts ut så småningom.

2.2.1.3 Bete

Bete bör ske varje år efter slättern, dock tidigast från slutet av augusti. Beläggningen (antalet djur per ha) och betesperioden anpassas efter första årens erfarenheter, så att en nöjaktig avbetning sker av framförallt sly. Helst bör två eller flera djurslag användas för att undvika överbetning respektive ratande av vissa växter. Eventuella anordningar för vatten och mineralfoder bör placeras på ställen som tål ett högre slitage. Stängsel anpassas till aktuella djurslag.

2.2.1.4 Vallanläggning

Vid omläggning av en gammal åker bör den plöjas upp på hösten. Eventuella stubbar bortforslas. Mindre stenar som är hindrande plockas bort och läggs på befintliga rösen vid åkerns kant. Större stenar än vad som tidigare lagts på rösen får ej läggas dit.

För att underlätta etablering av vallväxterna bör näringstillståndet förbättras något. Sålunda bör ca 3 ton dolomitkalk samt 300 kg NPK 12-9-16 per ha tillföras före sådd. Stallgödsel bör undvikas då den troligen kommer att medföra en ökad ogräsförekomst genom medföljande frön.

Insådd i renbestånd kan ske antingen på våren eller i slutet på juli - början av augusti. Visar det sig att ogräs och torra ger en dålig etablering av vallväxterna vid insådd på våren, bör insådden ske på sommaren. Åkern trädas då under vår och försommar och uppkommet ogräs bearbetas genom harvning.

Lämplig fröblandning kan vara t ex 45% rödsvingel, 10% ängsgröe, 10% rödven, 10% kamäxing, 15% kärrgröe och 10% fårsvingel (V 233 Weibulls Vildängsblandning). Vid behov skyddas det nysådda mot betesdjur med ett tillfälligt stängsel under insåningsåret.

2.2.1.5 Gödsling

Låg giva av handelsgödsel kan spridas på de gamla åkrarna efter några års upprepad slätter och bete för att undvika att marken utarmas på näringsämnen. Stallgödsel och urin bör ej spridas på oplöjd mark.

2.2.2 Hävd av skogsmarken

2.2.2.1 Skogsskötseln inom de betade områdena (7-10) samt inom områdena 13 och 14 ska i första hand vara inriktad på naturvårdens krav så att områdets speciella karaktär bibehålles. Kalhuggning bör om möjligt ej ske. Genom grovlek och ålder särskilt framträdande och för området karakteristiska träd får inte avverkas. Allt virke som märks för fällning tillhör utan undantag markägaren. Skogsbete får förekomma också på område 13 och 14.

2.2.2.2 De områden med sämre bonitet som omger Pickelsbohålan bör lämnas att utvecklas fritt.

2.2.2.3 För övrig skogsmark gäller att ett normalt skogsbruk kan bedrivas. Gallring, röjning, slutavverkning, drivning m m ska dock ske med stor hänsyn till naturvården. Skogen bör ges tillfälle att uppnå mäktiga dimensioner och hög ålder. Vid kalavverkning ska särskild uppmärksamhet riktas mot hyggets storlek och utformning. Skogsbete kan förekomma utan restriktioner.

2.2.3 Vägar

Vägar inom naturreservatet får enligt beslut inte anläggas utan länsstyrelsens tillstånd. Skogsbilvägen i reservatets norra del underhålls och bibehålles i nuvarande utsträckning.

2.2.4 Jakt och faunavård

Inom naturreservatet är jakt på all sjöfågel förbjuden på och omkring den västligaste Frillsjön (Pickelsbohålan). I övrigt äger markägaren att fritt förfoga över jakten inom reservatet.

Vid avverkning, gallring och röjning bör om möjligt boträd samt fruktbärande träd och buskar kvarlämnas. Gallring och röjning bör ej göras under häckningstid.

Stängsel utformas med tanke på att skaderisken för vilt blir så liten som möjligt.

2.2.5 Fiske

Fisket regleras ej genom reservatföreskrifterna.

2.2.6 Tillsyn

En av förvaltaren genom skogsvårdsstyrelsen utsedd tillsyningsman ska utöva tillsyn av reservatet. För tillsynsman ska upprättas avtal och instruktioner.

2.2.7 Renhållning

Sophämtning från eventuell soptunna vid Alenäs gård sker i kommunal regi. Avtal ska i så fall upprättas mellan förvaltaren genom skogsvårdsstyrelsen och kommunen.

2.2.8 Vegetationsanalys

En uppföljning av den vegetationsanalys inom vissa provytor som gjordes i samband med inventering av reservatet 1977 ska göras. Länsstyrelsen tillser att förnyade analyser görs vart 5:te år. Provyternas läge framgår av karta (bil 2).

2.2.9 Vattenståndsmätning

För att vinna kunskap om vattenståndets inverkan på våtmarken inom skötselområde 25, ska vattenståndsmätningar göras årligen vår, sommar och höst. För detta ansvarar förvaltaren genom skogsvårdsstyrelsen.

2.3 Detaljbeskrivningar och detaljåtgärder

Beskrivningar och karta (bil 4) har indelats i skötselområden. Varje skötselområde har kortfattat beskrivits, målsättningen för skötseln samt åtgärder av engångs- respektive underhållskaraktär har angetts. Av angivna åtgärder bör skötseln av "ekhulten" ges högsta prioritet.

Skötselområde 1

Beskrivning: Fattigkärrområde kluvet av ett parti med blandskog.

Målsättning: Fattigkär med blandskog i nuvarande omfattning.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -
Underhållsåtgärd: -

Skötselområde 2

Beskrivning: Området är huvudsakligen bevuxet med ca 80-årig, ganska gles blåbärsgrenskog med smärre inslag av lövträd och tall. På blockrikare partier närmast stränderna och i gläntor och skogsbryn uppträder lövträd i större omfattning. Två hyggen med unggran finns inom området. Ett mindre granbestånd, ca 20-årigt finns i områdets mellersta del. Ett ca 10-årigt, större hygge ligger på en höjd i områdets södra del och är mer framträdande. En smal väg, ca 500 m lång, leder in i området från nord-ost. Vägen slutar med en vändplan mellan hyggena.

Målsättning: Skogsbruk.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -
Underhållsåtgärd: Normalt skogsbruk.

Skötselområde 3

Beskrivning: Blockrik mark utgörande den gamla strandzonen. Naturskog bestående av mest björk och gran samt i söder stormfälla. Huvudsakligen tekniskt impediment, inslag av växtlig gran. Rikligt med torrakor och lågor. Inslag av kärrområden i söder.

Målsättning: Naturskog.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -
Underhållsåtgärd: -

Skötseломråde 4

Beskrivning: Höjd med huvudsakligen äldre glestall. Gran kommer spontant.

Målsättning: Skogsbruk. Tall till hög ålder.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -
Underhållsåtgärd: Normalt skogsbruk.

Skötseломråde 5

Beskrivning: I norra delen ett mindre kärr med öppet vatten runt en liten bladvassholme. Mot sydväst sträcker sig ett fuktängsområde som fortsätter i en blockrik sänka där fuktäng och kärrmark är uppblandat med torrare partier. Tätt buskskikt av björk, al och viden runt kärret, annars glest med buskar och lövträd.

Målsättning: Kärr- och fuktängsområde i nuvarande omfattning.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -
Underhållsåtgärd: -

Skötseломråde 6

Beskrivning: En höjdsträckning bevuxen med mossrik, gammal tallskog, där granar kommer spontant underifrån.

Målsättning: Skogsbruk. Tall till hög ålder.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -
Underhållsåtgärd: Normalt skogsbruk.

Skötseломråde 7

Beskrivning: Ekbacke med inslag av gran. Längs stranden ett par trädfria ytor med riklig förekomst av sly.

Målsättning: Blandskog med dominans av ek.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Upprensning. Allt sly röjes bort på de öppna partierna.
Underhållsåtgärd: Skogsbruk enligt 2.2.2.1. Eken gynnas. Årligt bete.

Skötseломråde 8

Beskrivning: Gammal åker med ett fåtal yngre björkar inramad av stigen, stengärsgården och gamla strandlinjen.

Målsättning: Björkhage.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -
Underhållsåtgärd: Området hålls öppet genom återkommande röjningar. Enstaka, glest stående björkar sparas. I övrigt skogsbruk enligt 2.2.2.1. Stengärsgården markeras och underhålls. Årligt bete.

Skötseломråde 9

Beskrivning: Blockrik, ganska fuktig mark begränsad av stigen,

gamla strandlinjen, stängslet och sjöstranden. Tidigare var området bevuxet med höga björkar som föll i stormen 1969. Nu finns enbart några höga tallar, annars starkt igenväxt med buskar, framförallt hassel.

Målsättning: Betad lövskog med enstaka tallar.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: Skogsbruk enligt 2.2.2.1. Lövträd, särskilt ek och bok samt hassel gynnas. Välväxta tallar sparas. Underhåll av stängsel. Årligt bete.

Skötselområde 10

Beskrivning: Blandskog med dominans av ek och gran, begränsad av stigen, stengärgården, gamla strandlinjen och stängslet.

Målsättning: Betad blandskog med dominans av ek.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: Skogsbruk enligt 2.2.2.1. Eken gynnas. Underhåll av stängsel. Bete.

Skötselområde 11

Beskrivning: "Ekhulten", begränsad av fårstängsel runt om. Gammalt odlingslandskap med oregelbundna gamla åkrar mellan blockrika högre partier, huvudsakligen bevuxna med tämligen ung hedekskog. Björk, rönn, hassel och en förekommer relativt mycket och i mindre omfattning bok, lönn, lind och asp. En hel del gran har spritt sig inom området. Mycket döda, torra grenar på hassel och ek. Här och där döda träd, dels på rot, dels kullfallna. De gamla åkrarna har olika former av ängs- och hedvegetation. På vårarna rikligt med liljekonvaljer i kanterna på vissa av dem. En del av åkrarna har mer eller mindre invaderats av sly, framförallt björk och asp. I nordvästra delen har en åker bitvis blivit överväxt med örnbräken. På några ställen finns stora rishögar sedan röjningen 1973-74.

Målsättning: Alderdomligt odlingslandskap. En riklig flora eftersträvas.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Gran och asp tas bort, dock inte enstaka grova aspar inne i bestånden. Gallring och röjning av ekdungarna. Allt sly på åkrarna tas bort. De gamla rishögarna tas bort. Döda träd som står på rot och är boträd sparas. Vindfällerna tas bort. Grenar som hindrar den årliga skötseln tas bort. Hasselbuskarna föryngras genom utglesning eller avkapning.

Underhållsåtgärd: Successiv röjning och gallring av ekdungarna enligt 2.2.1.1. Ek, bok, lind, rönn, lönn, apel, hassel och slån gynnas. Successiv omläggning av de gamla åkrarna med ny vallinsädd, årlig slåtter på åkrarna samt årligt bete på hela området enligt 2.2.1.3. Underhåll av stängsel.

Skötselområde 12

Beskrivning: Tidigare utdikad kärrmark med några större ekar och björkar. Nu starkt igenväxande med björk. En del granar förekommer. Fuktigt och tuvigt.

Målsättning: Betat björkkärr.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Utglesning av björken. Alla granar tas bort.

Underhållsåtgärd: Skogsbruk enligt 2.2.1.1. Björken gynnas. Dikena lämnas utan åtgärd. Årligt bete tillsammans med skötselområde 11.

Skötselområde 13

Beskrivning: Blockrik blandskog mellan stängslet och den gamla strandlinjen. I mellersta delen ett par mindre partier av hagmarkskaraktär.

Målsättning: Blandbestånd av löv och gran, där främst ek gynnas.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: Skogsbruk enligt 2.2.2.1. Särskild hänsyn tas till faunan genom att gamla och döda träd sparas i större omfattning.

Skötselområde 14

Beskrivning: Ganska fuktig, bitvis blockrik mark mellan gamla strandlinjen och kärrmarken. I östra delen blandskog med gran, ek, björk och hassel, längs strandkanterna sumpskog med björk, al och viden, i övrigt 65-årig blåbärsgrenskog. Riklig förekomst av bl a skogsfräken och hultbräken samt lavar på de blockrika partierna.

Målsättning: Skogsbruk med stor hänsyn till naturvården.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: Skogsbruk enligt 2.2.2.1. Föryngring bör ske genom blädning.

Skötselområde 15

Beskrivning: Blockrik mark utgörande den gamla strandzonen. Naturskog bestående av mest björk och gran. Huvudsakligen tekniskt impediment, inslag av växtlig gran. Rikligt med torrakor och lågor. I södra ändan av området finns en utsiktspunkt kallad Pingstholmen. Fågeltorn.

Målsättning: Naturskog.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: -

Skötselområde 16

Beskrivning: Gammal åker som planterats igen med gran på 1950-talet.

Målsättning: Gran till mogen ålder, sedan blandskog som skötselområde 13.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -
Underhållsåtgärd: Sedan granen slutavverkats skötselområdet som skötselområde 13.

Skötselområde 17

Beskrivning: Platt holme med tät, ca 55-årig granskog.

Målsättning: Skogsbruk.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -
Underhållsåtgärd: Normalt skogsbruk.

Skötselområde 18

Beskrivning: Fuktig, ganska gles, betad blandskog med bl a mycket höga, smala björkar. Tidigare björkskog som dock till största delen blåste ner 1969. Dåligt stängsel utmed gränsen.

Målsättning: Blandskog med dominans av gran.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -
Underhållsåtgärd: Normalt skogsbruk. Underhåll av stängsel och dike. Bete.

Skötselområde 19

Beskrivning: Udde med litet älgstam avgränsat mot skötselområde 18 av ett surdrag. Blandbestånd av lövträd och höga granar. Fri utsiktsplats.

Målsättning: Utsiktsplats med gles lövskog.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Siktröjning. Granen tas bort.
Underhållsåtgärd: Lövträd gynnas, barrträd hålls borta. Bete.

Skötselområde 20

Beskrivning: Skogskärr med högt vattenstånd. Huvudsakligen al och björk samt gott om olika fräkenarter i undervegetationen. Förekomst av korallrot. Dåligt stängsel.

Målsättning: Alkärr.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Nytt stängsel.
Underhållsåtgärd: Normalt lövskogsbruk där alen gynnas. Underhåll av stängsel och dike.

Skötselområde 21

Beskrivning: Betad blandskog med dominans av al. En traktorväg leder ner till områdets norra del från vägen mot Skarbohult. Dåligt stängsel.

Målsättning: Blandskog.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Nytt stängsel.

Underhållsåtgärd: Normalt skogsbruk. Underhåll av stängsel och dike. Bete.

Skötseiområde 22

Beskrivning: Gammal åker som planterats med gran 1977-78. Fuktig gräsmark.

Målsättning: Skogsbruk.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Nytt stängsel.

Underhållsåtgärd: Normalt skogsbruk. Underhåll av stängsel. Eventuellt bete.

Skötseiområde 23

Beskrivning: Tätt granplantering, ca 10 år gammal, med ridå av lövträd och buskar mot sjön. Stengärsgård längs en del av reservatgränsen och mellan gränsen och gamla strandlinjen.

Målsättning: Skogsbruk med lövträd längs gamla strandzonen.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: Normalt skogsbruk.

Skötseiområde 24

Beskrivning: Stenig strandremsa med fin utsikt över våtmarken. Björk, en och asp, mycket aspely, självsådd gran. Stengärsgård efter en del av gränsen.

Målsättning: Blandskog.

Åtgärd: Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: Normalt skogsbruk.

Skötseiområde 25

Beskrivning: Öppet vatten - Pickelsbohålan och Alenåshålan - fräkenmader mellan sjöarna och stort kärrmarksområde i västra delen. Längs stränderna buskkärr med al, björk och viden. Successiv igenväxning samtidigt som vattennivån långsamt höjs. Omtyckt rastplats för bl a sångsvan och gäss. Gott om änder och vadare, varav ett flertal häckar.

Målsättning: Våtmarksområde med gynnsamma betingelser för fågel och vilt.

Åtgärd: Engångsåtgärd: Uppsättning av pglar.

Underhållsåtgärd: Uppföljning av vattennivåns förändring. Underhåll av diken.

3 Plan för anläggning, disposition och skötsel av anordningar för allmänheten

3.1 Allmänt

Planen har upprättats mot bakgrund av det syfte som angetts för naturreservatet, samt med hänsyn till den flora och fauna som registrerats vid inventering. Det bör poängteras att man av hänsyn till fågel och vilt inte bör sträva efter att styra besökare i för hög grad till de områden som är viktiga för häckning, rastning, kalvning, etc. De sk ekhulten bör således göras betydligt mer lättillgängliga än våtmarksområdena.

Behandlade anordningar har angivits på karta (bil 5).

3.2 Befintliga och föreslagna anordningar

3.2.1 Parkeringsplats

Precis intill Alenäs gård finns en större grusbelagd plan med plats för flera bilar. Denna plan bör bibehållas och underhållas som parkeringsplats. Hänsyn måste tas till de utrymmesbehov som de familjer har som bor i de närliggande husen (framförallt sommartid). Avtal upprättas med markägaren. En skylt som anger att det är parkeringsplats uppsättes, liksom en hänvisningsskylt vid vägkröken 200 m nordväst därom.

3.2.2 Sopkärl

Sopkärl skall vid behov finnas vid p-platsen invid Alenäs gård.

3.2.3 Stigar och spång

Från parkeringsplatsen vid Alenäs gård leder en stig in genom ekhulten och en bit in i skogsmarken norr därom. En annan stig utgår från vägkröken 200 m nordväst om parkeringsplatsen och följer reservatets västra gräns mot Alenäs-hålan. Stigen leder fram till spången som förbinder reservatets sydöstra och norra delar. Stigen fortsätter på andra sidan spången och leder så småningom fram till vändplatsen och vägen.

I reservatets västra del leder en stig in från söder och går sedan norrut parallellt med stranden till utsiktsplatsen i den nordvästligaste delen av reservatet. Stigen anknyter i söder och mitt på till vägen till Skarbohult.

Samtliga stigar underhålls.

3.2.4 Stängselgenomgångar

Där stigarna passerar stängslet runt ekhulten finns både grindar och enkla stättor. Därutöver finns ytterligare två stättor i stängslet runt ekhulten.

En ny stätta görs i stängslet mellan skötselområde 9 och 15, liksom vid stigen i det nya stängsel som sätts upp vid Pickelsbo. Där stigen börjar i sydligaste delen görs även en grind. De gamla stättorna förstärks, samtliga stättor och grindar underhålls.

3.2.5 Informationsskyltar

Informationstavlor av mindre format finns vid reservatgränsen vid Pickelsbo, Alenäs gård och vid vägen i reservatets norra del. Nya tavlor bör uppsättas på dessa platser och utformas enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar. Tavlan vid Pickelsbo flyttas dock till stigens början i den sydvästligaste delen.

3.2.6 Vägvisning och gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar.

3.2.7 Fågeltorn finns invid Pickelsbohålan.

4 Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren genom skogsvårdsstyrelsen dokumenterar utförda åtgärder, kostnader för och finansiering av naturvårdsförvaltningen.

Bilagda blankett "REDOVISNING AV NATURVÅRDSÅTGÄRDER" (bil 6) skall användas för denna dokumentation.

5 Ansvar och finansiering av naturvårdsförvaltningen

5.1 Ekonomisk utredning

Naturvårdsförvaltaren har gjort en ekonomisk utredning, upprättad 1983, avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen (bil 7).

5.2 Ansvar

Markägaren ansvarar (i samråd med skogsvårdsstyrelsen, landshövdingen och Simlångsdalens naturskyddsförening) för att naturvårdsförvaltningen upprätthålls så som den regleras i denna skötselplan.

Skogsvårdsstyrelsen skall som samrådsförvaltare företa tillsyn av naturvårdsförvaltningen. Härutöver skall skogsvårdsstyrelsen ansvara för eventuella AMS-arbeten. Ansvaret för anordningar för friluftslivet, renhållning och vattenståndsmätning bör också ligga hos skogsvårdsstyrelsen.

5.3 Finansiering

Utöver kostnader för normalt jord- och skogsbruk står markägaren för kostnaderna för naturvårdsförvaltningen. Statligt bidrag kan utgå för vissa vårdåtgärder (program 8, vårdanslaget). Större arbeten kan utföras genom AMS.